

20/75.

IN
PLATONIS POLITIAM
QUAESTIONUM PHILOLOGICARUM

PARTICULA II.

AUCTORITATE
AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS
IN
UNIVERSITATE LITTERARUM CAESAREA
DORPATENSI

AD
VENIAM LEGENDI RITE IMPETRANDAM

PUBLICICE DEFENSURUS

SCRIPSIT

JO. HENR. NEUKIRCH, DE.

D O R P A T I
EX OFFICINA SCHUENMANNIA:
MDCCCXXXV.

I m p r i m a t u r

haec commentatio, ea lege, ut quum primum ex
officina emissa fuerit, quinque eius exempla col-
legio inspicendis libris praeposito tradantur.

Dorpati d. XXVI. m. Jan. a. MDCCCXXXV.

D. FRID. NEUE,
Decanus.

GOTTL. BENI. JAESCHIO,

PHILOSOPHO CLARISSIMO,

PRAECEPTORI AMICO

HUNC LIBELLUM

D.

AUCTOR.

PLATONIS POLITIAE

Lib. I. p. 328. E.

Vidd. annott. ad IV. p. 424. A.

Lib. I. p. 333. E.

Καὶ περὶ τᾶλλα δὴ πάντα ἡ δικαιοσύνη ἐκάστου
ἐν μὲν χρήσει ἄχρηστος, ἐν δὲ ἀχρηστία χρήσιμος;
Κινδυνεύει. Οὐκ ἂν οὔν, ὦ φίλε, πάνυ γέ τι
σπουδαῖον εἴη ἡ δικαιοσύνη, εἰ πρὸς τὰ ἄχρηστα
χρήσιμον ὄν τυγχάνει.

Οὐκ ἂν οὔν Bekkerus caeterique recentiores
ediderunt secundum Ven. B. Flor. B. et ed.
Bas. b. Reliqui codd. et edd. vett. discrepant
inter οὐκοῦν et οὐκουν, quod melior pars libro-
rum offert. Apparet, quum praesertim Ven. B.
multis in locis manum emendatricem senserit
nec liber sit gravioribus mutationibus Flor. B.,
ut patet vel ex scripturae varietate in II. p. 358.
E., maxime suspectum esse, quod hodie vulgo
legitur, ut videndum sit, an non defendi queat

Οὐκουν. Ac sane ita videtur, modo ne optativum ex sequentibus suspensum faciamus. Profert enim Socrates iudicium ex antecedentibus conceptum, ut *εἰ πρὸς* etc., quae salva sententia omitti poterant, per epexegetin addita esse putari possint. Atqui optativus omisso *ἂν* confidentius iudicantis est, addito cum aliqua dubitatione opinionem pronuntiantis (Hermann. de Partic. *ἂν* III. 5. p. 159 sqq. et III. 6.); ut ad sententiam quoque aptum videatur Οὐκουν. Nam nihil obstat, quominus Socrates, disputatis quae disputata sunt, magis definite iudicet, quamvis re vera ipse aliter sentiat, idque repetita conditione, quae nihil veri continet neque certo modo effertur, indicare videatur. Similis est locus Menon. p. 97. D: *ὁ αἰεὶ ἔχων ὀρθὴν δόξαν οὐκ αἰεὶ τυγχάνοι, ἔωσπερ ὀρθὰ δοξάζοι*; ut librorum quidem mss. gratia legendum est. Cf. Herm. I. l. p. 156 sqq.

Lib. I. p. 338. A.

Socrates dicit Thrasymacho: *ἀλλὰ σὲ δὴ μάλλον εἰκὸς λέγειν· σὺ γὰρ δὴ φῆς εἰδέναι καὶ ἔχειν εἰπεῖν. μὴ οὖν ἄλλως ποιεῖ, ἀλλ' ἐμοὶ τε χαρίζου ἀποκρινόμενος καὶ μὴ φθονήσης καὶ Γλαύκωνα τόνδε διδάξαι καὶ τοὺς ἄλλους.*

Εἰπόντος δ' ἐμοῦ ταῦτα ὁ τε Γλαῦκων καὶ οἱ ἄλλοι εἶδοντο αὐτοῦ μὴ ἄλλως ποιεῖν.

Εἰπόντος δ' ἐμου. Ita recentiores edd. et pars codicum; antiquiores edd. et maior quidem pars codicum Εἰπόντος δὲ μου. Apparet, Socratem nec Glauconi nec alii cuiquam se opponere, ideoque potiore vim non in pronomen, sed in

verbum cadere: *Quae quum dixissem.* Quocirca restituendum sit Εἰπόντος δὲ μου.

Lib. I. p. 347. D.

ἐπεὶ κινδυνεύει πόλις ἀνδρῶν ἀγαθῶν εἰ γένοιτο, περιμάχῃτον ἂν εἶναι τὸ μὴ ἄρχειν, ὥσπερ νῦν τὸ ἄρχειν, καὶ ἐνταῦθα ἂν καταφανὲς γενέσθαι, ὅτι τῷ ὄντι ἀληθινὸς ἄρχων οὐ πέφυκε τὸ αὐτῷ ξυμφέρον σκοπεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ τῷ ἀρχομένῳ.

Post κινδυνεύει vulgo interpungitur; recte, opinor, ut statim intelligatur, κινδυνεύει non pertinere ad πόλις. Schneiderus interpunctionem sustulit, quia verborum collocatio genus quoddam anacoluthi habeat; quod ego non video. πόλις ἀνδρῶν ἀγαθῶν ante εἰ γένοιτο ponitur, quod in illo potior est vis, ut in τῶν σαυτοῦ κτημάτων Phaedon. p. 62. B: Οὐκουν — καὶ σὺ ἂν, τῶν σαυτοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸ ἑαυτὸ ἀποκτινύνοι, — χαλεπαίνεις ἂν αὐτῷ —; quumque illi, opponatur id, quod praesentem rerum statum indicat, simul apparet, non νῦν, sed νυνὶ praeferre nos debere cum Bekkero et Astio ex cod. Par. A. Theag. p. 130. C: πρὶν μὲν ἐκπλεῖν ὅψων ἀνθρώπων ὅσος τ' ἢ διαλέγεσθαι καὶ μηδενὸς χεῖρων φαίνεται ἐν τοῖς λόγοις, ὥστε καὶ ἐδίωκον τὰς συνουσίας τῶν χαριεστάτων ἀνθρώπων· νυνὶ δὲ τούναντιον φεύγω, ἂν τινα καὶ αἰσθάνωμαι πεπαιδευμένον. Schneiderus νῦν tenendum putavit cum Stallbaumio, quum neutrum ipsi hoc in loco reprehendendum esse videretur. Sed vel tunc, quum codices ita inter se discrepant, ut caeteri non minus bonam scripturam offerant, quam Par. A., hic propterea, quod saepissime solus omnium

verum praebebat, sequendus videtur; nisi scriptura eius ita comparata sit, ut praeter caeterorum librorum auctoritatem aliae quoque accedant rationes, quae eam suspectam reddant.

Lib. I. p. 351. E.

Ἐάν δὲ δὴ, ὡς θαυμάσιαι, ἐν ἐνὶ ἐγγίνηται ἀδικία, μὴν μὴ ἀπολεί τὴν αὐτῆς δύναμιν, ἢ οὐδὲν ἦττον ἔξει; Μηδὲν ἦττον ἔχεται, ἔφη. Οὐκοῦν τοιάνδε τινα φαίνεται ἔχουσα τὴν δύναμιν, οἷαν ὡς ἐν ἐγγίνηται, εἴτε πόλει τινὶ εἴτε γένει εἴτε στρατοπέδῳ εἴτε ἄλλῳ ὁπωῦν, πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸ ποιεῖν πράττειν μετ' αὐτοῦ διὰ τὸ στασιάζειν καὶ διαφέρεσθαι, ἔτι δ' ἐχθρὸν εἶναι ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἐναντίῳ παντὶ καὶ τῷ δικαίῳ. οὐχ οὕτως; Πάνυ γε.

Pro vulgato ποιεῖν ed. Ald. habet ποιεῖς, cod. Par. A. cum undecim aliis, edd. Bas. ab. et Stobaeus ποιεῖ, quod ferendum videtur, licet Schneiderus iudicaverit: „ποιεῖ non nisi per durissimum et haud scio an vitiosum anacoluthon explicari posset, quum etiamsi οἷα praecederet, pro quo per attractionem ut L. III. p. 415. E. οἷαν positum est, infinitivus nihilo minus necessarius foret.“ Legenti ποιεῖν idque pendere statuenti ex οἷαν, etiam ad ἐγγίνηται cogitandum est ἢ δύναμις τῆς ἀδικίας, quum consentaneum sit, ad ἐγγίνηται pertinere ἀδικία. Ad ποιεῖ contra intelligendum est ἀδικία, et οἷαν idem valet, quod οἷα. II. p. 367. D: τοῦτ' οὖν αὐτὸ ἐπαίνεσον δικαιοσύνης, ὃ αὐτῇ δὲ αὐτὴν τὸν ἔχοντα ὀνίνῃσι καὶ ἀδικία βλάπται. V. p. 453. B: αὐτοὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς κατοικίσεως, ἣν ψήκτετε πόλιν, ὡμολογεῖτε δεῖν κατὰ φύ-

σιν ἕκαστον ἕνα ἐν τῷ αὐτοῦ πράττειν. Legg. II. p. 656 sq.: σκοπῶν δ' εὐρήσεις αὐτόδε τὰ μυριστὸν ἔτος γεγραμμένα ἢ τετυπωμένα, οὐχ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀλλ' ὄντως, τῶν νῦν δεδημιουργημένων οὔτε τι καλλίονα οὔτ' αἰσχίω, τὴν αὐτὴν δὲ τέχνην ἀπειργασμένα. Indicativum Plato usurpasse videtur propterea, quod dubitari non possit, quin omnia illa efficiat iniustitia. Ab librariis autem, quum primo adspectu verbum ex οἷαν pendere videatur, facile apparet qui pro ποιεῖ poni potuerit ποιεῖν, non item, qui illud pro hoc; etsi temere talia haud raro confusa sunt.

Lib. II. p. 359. D.

Εἴη δ' ἂν ἡ ἐξουσία, ἣν λέγω, τοιάδε μάλιστα, εἰ αὐτοῖς γένοιτο, οἷαν ποτὶ Φασι δύναμιν τῷ Γύγῳ, τοῦ Λυδοῦ, προγόνῳ γενέσθαι. εἶναι μὲν γὰρ αὐτὸν ποιμένα θητεύοντα παρὰ τῷ τότε Λυδίας ἀρχόντι, ὁμβροῦ δὲ πολλοῦ γενομένου καὶ σεισμοῦ ραγῆναι τι τῆς γῆς καὶ γενέσθαι χάσμα κατὰ τὸν τόπον ἢ ἔνεμεν. ἰδόντα δὲ καὶ θαυμάσαντα καταβῆναι καὶ ἰδεῖν ἄλλα τε δὴ, ἃ μυθολογοῦσι, θαυμάσας καὶ ἵππον χαλκοῦν, κοῖλον, θυρίδας ἔχοντα, καὶ εἰς ἐγκύψαντα ἰδεῖν ἐνόντα νεκρὸν, ὡς φαίνεται, καί τω, ἢ κατ' ἀνθρώπων. τοῦτον δὲ ἄλλο μὲν ἔχειν οὐδὲν, περὶ δὲ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον, ὃν περιελόμενον ἐκβῆναι.

ἃ μυθολογοῦσι, quod maior pars codicum habet editoresque omnes receperunt, parum aptum videtur, quoniam non ea tantum μυθολογοῦσι, quae ille mira vidisse fertur, sed totam, quae hic narratur, fabulam. Quare nescio an

rectius omittatur α in Par. A. et quinque aliis codd.; ut μυθολογοῦσι repetitio sit paullo ante positi φασί, unde pendet oratio. Id sic intelligi posse, Schneiderus quidem animadvertisse non videtur. Certe μυθολογοῦσι omisso α pro dativo accepit, quum hoc spernens annotavit: „quasi narrantibus tantum ista mira viderentur.“ Si qui igitur librarii similiter ac Schneiderus senserint, non est quod miremur, eos voculam a se desideratam inseruisse.

Idem sex codices, qui α omittunt, Par. A. Lob. Vind. B. Vat. BM. Ven. B., item Flor. BU. Palat. et edd. ante Astium non habent ἔχουσιν, pro eo duo horum codicum, Ven. B. et Flor. B., et antiquiores edd. post δακτύλιον ostendunt φέρειν. Astius utrumque recepit. Bekkerus et Stallbaumius agnoscunt ἔχουσιν, omittunt φέρειν, ut Schneiderus, qui: „Nostra lectio,“ inquit, „— si minus pro genuina habenda, tamen in re dubia ceteris praeferenda fuit.“ Potest vero, quum alii codd. offerant ἔχουσιν, alii φέρειν, melior autem pars eorum neque hoc nec illud habeat, utrumque etiam delendum videri, et sic interpungendum: ἀνθρώπων, τούτων δὲ etc. Quo facto hoc modo procedit oratio: καὶ ἰδεῖν — ἵππων — θυρῶδας ἔχοντα. καὶ θ' ὡς ἐγκύφοντα ἰδεῖν ἐνόντα νεκρὸν, — τοῦτον δὲ (sc. ἔχοντα) ἄλλο μὲν οὐδὲν etc.; ut τοῦτον (ἔχοντα) perinde, ut ἵππων — ἔχοντα, cui illud quodammodo opponitur, ex priore ἰδεῖν pendeat. Quae constructio sane difficilior est, nec tamen difficilior, quam quae intelligi possit, si quis accurate locum consideret. Nec videtur necessario statuendum esse, Picium legisse ἔχουσιν,

quum vertit: hoc (cadaver) nihil habebat aliud praeter aureum digito anulum. Vat. BM. Vind. B. Lob. difficultatem tollere studuerunt scribendo τούτῳ pro τούτων.

Lib. H. p. 361. C.

γυμνωτέος δὴ (ὁ δίκαιος) πάντων πλὴν δικαιοσύνης καὶ πειθέος ἐναντίως διακείμενος τῷ προτέρῳ (i. e. τῷ ἀδίκῳ) μηδὲν γὰρ ἀδικῶν δόξαν ἔχεται τὴν μεγίστην ἀδικίας, ἣν ἡ βεβασανισμένος εἰς δικαιοσύνην τῷ μὴ τέγγεσθαι ὑπὸ κακοδοξίας καὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς γιγνομένων, ἀλλ' ἔστω ἀμετάσττος μέτροι θανάτου δοκῶν μὲν εἶναι ἄδικος διὰ βίου, ὧν δὲ δίκαιος, ἣν ἀμφοτέροι εἰς τὸ ἔσχατον ἐληλυδότες, ὁ μὲν δικαιοσύνης, ὁ δὲ ἀδικίας, κρίνονται, ὁπότερος αὐτοῖν εὐδαιμονέστερος.

ἀλλ' ἔστω. Sic Astius, Schneiderus, Stallbaumius cum Vind. D. Flor. V. Eusebio ac Theodoret. Vind. F. Flor. B. et inter versus AC. ἀλλ' ἔσται. Margo Flor. R. ἄλλως· ἀλλ' ἦτω. Ang. B. ἄλλως ἦτω ἀλλ' ἔσται. Lob. Vind. BE. ἀλλὰ ἦτω. Reliqui codd. et edd. omnes ἀλλ' ἦτω, quod apud Platonem ferri non posse dubium non videtur. Schneiderus librariorum ἦτω, quod ipsorum aetate usitatus esset, pro ἔστω scripsisse putat; quod mihi incredibile videtur in tam trito vocabulo, ut non minus ἔστω, quam ἔσται a correctore restitutum arbitrer pro depravato ἦτω. Hoc autem, quum nusquam fere non confuderint liberrarii, et η propter eundem utriusque litterae sonum, facile in omnibus libris scribi potuit pro ἦτω, quemadmodum vere ἀλλ'

ἦτω pro ἄλλ' ἔτω legitur in optimis libris Legg. XII. p. 951. E. Atqui tale verbum accommodatissimum hic videtur, si διὰ βίον non minus ad ἔτω, quam ad δοκῶν μὲν εἶναι ἄδικος trahatur: *vadat per vitam, er wandele durch das Leben hin sive in dem Leben hin.* IX. p. 586. A: *πλανῶνται διὰ βίον.* Legg. I. p. 632. C: ὁ θεὸς τοὺς νόμους ἅπασιν τοῖσι φύλακας ἐπιστήσει, τοὺς μὲν διὰ φρονήσεως, τοὺς δὲ δι' ἀληθοῦς δόξης ὄντας. Xenophon Hieron. II. 8: οἱ δὲ τύραννοι πάντες πανταχῇ ὡς διὰ πολέμιας πορεύονται, *tamquam per terram hostilem sive in terra hostili iter faciunt.* Io Chius apud Athenaeum XI. p. 463. B: *πίνωμεν, παίζωμεν, ἔτω διὰ νυκτὸς αἰοιδῇ.* Aliud est, quod saepius apud Platonem legitur, *βίον διέρχεσθαι, per vitam permeare*, ita ut fines eius excedantur. Ad ἀμετάστατος μέγχοι θανάτου autem ἂν intelligi potest ex proximo participio, ut ad ἐκέτης III. p. 393. D: *ἦλθεν ὁ Χρύσης τῆς τε θυγατρὸς λύτρα φέρων καὶ ἐκέτης τῶν Ἀργεῖων.* Homer. II. II. 791 sq.: — Πολίτη, ὃς Τρώων σκοπὸς ἔζε, *ποδωκείῃσι πεποιθὼς* —. Cf. Frid. Luebkereus Comment. de participiis Graecis Latinisque p. 3 sq. Fortasse tamen ne illud quidem necessarium est. Cf. Plat. Euthydem. p. 287. A: *εἰ γὰρ μὴ ἀμαρτάνομεν, μήτε πράττοντες μήτε λέγοντες μήτε διανοούμενοι, ὑμεῖς, ὦ πρὸς Διὸς, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει, τίνας διδάσκαλοι ἦκατε;*

Lib. II. p. 366. A.

ἀδικητέον καὶ θυτέον ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων. δικαιοὶ μὲν γὰρ ὄντες ἀζήμιοι ὑπὸ θεῶν ἐσόμεθα,

τὰ δ' ἐξ ἀδικίας κέρδη ἀπωσόμεθα, ἄδικοι δὲ κερδανούμεν τε καὶ λισσόμενοι ὑπερβαίνοντες καὶ ἀμαρτάνοντες πείδοντες αὐτοὺς ἀζήμιοι ἀπαλλάξομεν.

ἀζήμιοι ὑπὸ. Sic vulgo. Etiam Ficinus: *illaesi a Diis erimus.* Sed codd. plerique ἀζήμιοι μόνον ὑπὸ, quod receperunt Bekkerus et Stallbaumius, probaverat Benedictus; tantum Par. A. Lob. Vind. B. Vat. BM. Ven. B. omittunt μόνον. Schneidero nihil desiderari videtur in hac sententia: *si iusti simus, impunitatem a diis habebimus, sed iniustitiae emolumentis nos spoliabimus: sin iniusti, et emolumenta et impunitatem consequemur.* Neque causam aut occasionem omittendi reperit; addendum vero facile potuisse censet iis videri, qui scriptorem exornare et amplificare solerent. Sed officere potuit illi vocabulo similitudo antecedentis ἀζήμιοι in extremis syllabis, et ad sententiam melius tamen additur μόνον, ut sit, quo referatur sequens particula adversativa. Id vero sufficit ad tuendum vocabulum. Saepius enim Par. A. cum aliis temere verba omittit: II. p. 358. A. *ἀδικία δ' ἐπαινεῖται* Par. A. Lob. Vind. B. Vat. B. Ven. B. Flor. B.; II. p. 366. A. *αὐτὰ μὲν δύνανται* Par. A. Lob. Vind. BE. Amb. C. Vat. HM. Flor. ACT. ed. Bas. b. et a m. pr. Ven. C.; II. p. 373. A. *καὶ τὴν ποικιλίαν* Par. A. Lob. Vind. B. Vat. BHM. Ven. B. ed. Bas. h.; II. p. 379. A. *ἐάν τε ἐν μέλεσιν* Par A. Lob. Vind. BE. Vat. BHM. Ven. B. Amb. C. Flor. ACR.; II. p. 381. A. *καὶ ἀμφιέσματα* Par. A. Lob. Vind. B. Vat. BHM. Ven. B.; II. p. 382. E. *οὔτε κατὰ φαντασίας* Par. A. Lob. Vind. B. Vat. BHM. Ven.

B.; II. p. 383. A. ὄντας Par. A. Vind. E. Flor. BT. Amb. C. edd. Ald. Bas. ab. Steph.; III. p. 386. C. ᾧ μὴ βίωτος πολὺς εἴη Par. A. Lob. Vind. B. Vat. BHM. cum Ficino, qui posuit *conseruo inopi servire* pro ζητεῦμεν ἄλλω Ἄνδρι παρ' ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίωτος πολὺς εἴη, ubi nulla conspiciua est causa aut occasio omittendi; III. p. 399. B. τὰ Par. A. Vind. E. Vat. H. Amb. C. Flor. ACTV. ex καὶ τὰ ἀποβαίνοντα; III. p. 400. D. καὶ ἀνάρμοστον Par. A. ed. Bas. a.; III. p. 407. E. δεικνύειν ἂν Par. A. Vind. E. Vat. H. Amb. C. et a m. pr. Ven. C. Vind. F. ex καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ δεικνύειν ἂν, ὅτι τοιοῦτος ἦν; ibidem ἢ Par. A. Vind. E. Flor. ACRT. et a m. pr. Ven. C. ex ἦν. ἢ οὐχ ὄρας; VI. p. 490. D. μὲν Par. A. Vind. E. Vat. H. Flor. AC. ex τοὺς μὲν ἀσχετῶς; ibidem ἤδη Par. A. Vind. EF. Ang. B. Vat. H. Flor. ACRTV. ex τῆς ἥδη διαβολῆς. Quorum locorum numerus facile augeri potest; sed vel ex his satis apparet, etiam optimis codicibus ideo, quod omittant, fere nihil esse tribuendum ad delenda verba, nisi ad illud alia gravioraque accedant argumenta.

Iam igitur etiam dubitare licebit, num recte eiecerit Schneiderus μῦθον ex hisce II. p. 377. C: Πρῶτον δὴ ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἐπιστατητέον τοῖς μυθοποιῶσι, καὶ ὃν μὲν ἂν καλὸν μῦθον ποιήσωσιν, ἱγκριτέον, ὃν δ' ἂν μὴ, ἀποκριτέον. Omittunt μῦθον Par. A. Lob. Vind. BE. Vat. BHM. Ven. B. Amb. C. Flor. ACT. Facile quidem intelligitur verbum ex μυθοποιῶσι, ut omittere potuerit Plato, addere explicatores; potuit vero etiam ponere ipse scriptor, omittere oscitantes librarii. Fortasse

autem rectius servatur μῦθον, quam omittitur, quum in collocando eo libri non discrepent.

Lib. II. p. 370. D.

Τέκτονες δὲ καὶ χαλκῆς καὶ τοιοῦτοὶ τινες πολλοὶ δημιουργοὶ κοινωνοὶ ἡμῖν τοῦ πολυχνίου γιγνόμενοι συχρὸν αὐτὸ ποιοῦσι. Πάνυ μὲν οὖν. Ἀλλ' οὐκ ἂν πῶ πάνυ γε μέγα τι εἴη, εἰ αὐτοῖς βουκόλους τε καὶ ποιμένας τοὺς τε ἄλλους νομῆας προσθεῖμεν, ἵνα οἱ τε γεωργοὶ ἐπὶ τὸ ἀροῦν ἔχοιεν βόους οἱ τε οἰκοδόμοι πρὸς τὰς ἀγωγὰς μετὰ τῶν γεωργῶν χρησθαι ὑποζυγίοις, ὑφάνται δὲ καὶ σκυτοτόμοι δέρμασι τε καὶ ἱρίοις. Οὐδὲ γε, ἢ δ' ὅς, σμικρὰ πόλις ἂν εἴη ἔχουσα πάντα ταῦτα.

Pro εἰ αὐτοῖς nonnulli codd. praebent εἰ μὴ αὐτοῖς; idemque legit Ficinus, interpretatus *nisi*, recepit Astius, probarunt alii. Sed bene docet Schneiderus, ineptum hic esse εἰ μὴ; non tamen docuit, qui εἰ, quo plures offensi sunt, sufficiat. Si sanus sit locus, non aliud, quam hoc dicere videtur Socrates, propter bubulcos et opiliones caeterosque pastores, si hos receperint, nondum magnam esse civitatem; id quod et per se absurdum est, neque accommodatum verbis Adimanti, qui sic non leviter adversans contrariam opinionem pronuntiare debebat, sed potius interrogare: *Quidni?* Quam difficultatem minime remouent haec, quae ad tuendum locum profert Stallbaumius: „Etenim interrogat Socrates ita, ut civitatem, additis bubulcis, opilionibus ceterisque pastoribus, nondum amplam sibi videri simulet, quo veram Adimanti sententiam simulata hac interrogatione eliciat.“ Schleiermacherus

in interpretatione Germanica expressit καὶ εἰ: *wenn wir auch noch Rinderhirten* etc.; ad sententiam quidem optime. Sed efferendus est locus per interrogationem: *At nondum sane magnum quid existet, si illis (qui vel soli συγχόν ποιῶσι τὸ πολίχθιον) bubulcos et opiliones caeterosque pastores addiderimus?* Ἀλλά, at, hic nihil adversativi habet, sed est, ut saepe, exclamantis vel cum impetu interrogantis, et transitum facit ad sequentia. Adimantus respondet: *Saltem non parvum erit oppidum haec omnia in se continens.* Οὐδέ γε, nec quidem: Si non magnum erit, ut tu dicis, nec parvum quidem vel non tamen parvum erit, id est, saltem non parvum. Sic igitur respondet Adimantus Socrati, qui non simulavit, civitatem sibi nondum amplam videri, sed aperte significavit, iamiam satis amplam eam fore. Itaque in fine enuntiatii interrogationis signum ponendum est.

Lib. II. p. 377. C:

Vidd. annott. ad II. p. 366. A.

Lib. III. p. 392. A.

ὣν ἕνεκα πάντων τοὺς τοιοῦτους μύθους, μὴ ἡμῶν πολλὰν εὐχέρειαν ἐντίκτωσι τοῖς νόμοις ποιηταῖς. Κομίδῃ μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἡμῶν ἔτι λοιπὸν εἶδος λόγων περὶ ὀριζομένοις, οἷους το λεκτέον καὶ μὴ;

ἦν δ' ἐγώ, ἡμῶν Schneiderus edidit secundum Lob. Vind. BDF. Vat. BM. Ven. G. Par. DK.

Mon. B. Ang. B. Flor. RTUV. Vuigo ante ἦν δ' ἐγώ collocatur ἡμῶν, quod omnium optimus cod. omittit. Quae discrepantia opinionem movere possit, delendum esse pronomen tamquam intrusum ab explicatoribus neque necessarium. Cf. V. p. 452. C: Ἀλλ' ἐπεὶ περ λήγειν ἡρξάμεθα, πορευτέον πρὸς τὸ τραχὺ τοῦ νόμου δεηθεῖσθαι τε τούτων μὴ τὰ αὐτῶν πράττειν, ἀλλὰ σπουδάζειν, καὶ ὑπομνησασιν, ὅτι οὐ πολὺς χρόνος, ἐξ οὗ τοῖς Ἕλλησιν ἐδόκει αἰσχυρὰ εἶναι καὶ γελοῖα — γυμνοὺς ἀνδρας ὄρασθαι. Gorg. p. 463. D: Ἐρωτῶ δὲ, καὶ ἀποκρίναι, ὅποιον μοριον. Σω. Ἀρ' οὖν ἀν' μάδοις ἀποκρινάμενοι; ἔστι γὰρ ἡ ῥητορικὴ —. Ibid. p. 514. B, C. Quum tamen praeier Par. A. omnes codd. in servando vocabulo consentiant, equidem non dubito, quin ipse Plato scripserit Τί οὖν ἡμῶν, ἦν δ' ἐγώ, praetermiserint autem ἡμῶν parum diligentes librarii, quorum pars errorem conspicati correcturique post ἦν δ' ἐγώ addiderint pronomen.

Λόγων lis cogitandum videtur, ita ut et ad εἶδος et ad περὶ ὀριζομένοις referatur. Theag. init.: Ὡς ὦν κρατες, ἐδεόμην ἅττα σοι ἰδιολογήσασθαι, εἰ σφαλῇ. καὶ ἡ ἀσχολία δὲ μὴ πάνυ τις μεγάλη, ὅμως ἡμῶν ἔνεκεν ποιεῖσαι σχολήν. quod idem est, ac si dixerit: καὶ ἡ ἀσχολία, ἀσχολία δὲ μὴ πάνυ τις μεγάλη, quam sententiam non perspexit recentissimus editor. Certe errare puto eos, qui, ut Schneiderus, εἶδος λόγων περὶ hic idem fere esse arbitrantur, quod εἶδος λόγων, ista ratione verba consociantes.

Lib. III. p. 395. A.

Οὐκοῦν καὶ περὶ μιμήσεως ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι πολλά ὁ αὐτὸς μιμεῖσθαι εὔωστερ ἐν οὐ δυνατός; Οὐ γὰρ οὖν. Σχολῇ ἄρα ἐπιτηδεύσει γέ τι ἅμα τῶν ἀξίων λόγου ἐπιτηδεύματων καὶ πολλὰ μιμήσεται καὶ ἔσται μιμητικὸς, ἐπεὶ πεν οὐδὲ τὰ δοκοῦντα ἐγγὺς ἀλλήλων εἶναι δύο μιμήματα δύνανται οἱ αὐτοὶ ἅμα εὔμιμεῖσθαι, ὅσων κωμῳδίαν καὶ τραγῳδίαν ποιοῦντες. ἢ οὐ μιμήματα ἄρτι τούτῳ ἐκάλεῖς; Ἐγὼ γε, καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὅτι οὐ δύνανται οἱ αὐτοί. Οὐδὲ μὲν ῥαψῳδοὶ γε καὶ ὑποκριταὶ ἅμα. Ἀληθῆ. Ἀλλ' οὐδὲ τοὶ ὑποκριταὶ κωμῳδοὶς τε καὶ τραγῳδοὶς οἱ αὐτοί· πάντα δὲ ταῦτα μιμήματα. ἢ οὐ; Μιμήματα.

Pro μιμήματα δύνανται Par. DK. μ. δύναιντο, Mon. B. Flor. U. μ. δύναιντ' ἂν, quod Stallbaumius unice verum esse dicit. At non pronuntiat Socrates opinionem, quae non habeat, quonitatur, sed sententiam, quam confirmaturus est argumentis.

ἢ οὐ μιμήματα. Ita vulgo legitur et in nonnullis codicibus. ἢ οὐ μιμήματα Vind. F. Ang. B. Flor. RU. Mon. B., sed hic corr. ex ἢ οὐ μίμημά τι, Bekkerus, Astius. Par. ADK. Lob. Vind. BD. Ven. C. Vat. BM. Flor. V. ἢ οὐ μιμήματά τε. Schneiderus pluralem praetulit, „quia duas has esse imitationes Adimantus non dixerat, sed simpliciter primum p. 394. B. tragoediam, tum D. tragoediam et comoediam ad id genus retulerat,“ et „quod dualis obsequentem τούτῳ librariis necessarius videri poterat.“ Codicum quidem gratia legendum est μιμήματα,

quod repetita perperam una syllaba facillime corrumpi potuit in μιμήματά τε, non item μιμήματα, quod ipsum aut a sciolo pro duali positum aut ex depravato μιμήματά τε correctum videtur. Id sic factum videmus etiam III. p. 391. C, ubi pro vero νοσήματα in aliquot codd. et in edd. ante Astium correctorem exstat νοσήματά τε, in uno cod. νοσήματα. Ad sententiam autem quod attinet, reputandum est, non illud hic respici, qua ratione Adimantus eas imitationes dixerit, sed hoc, eum dixisse. Quum igitur, quam amplector Guil. Dindorfii sententiam, quam vir clarissimus in litteris ad me datis pronuntiavit, Socrates modo de duabus imitationibus locutus sit, recte subiicitur dualis, quippe qui respondeat antegresso δύο μιμήματα.

καὶ ἀληθῆ. Par. A. Bekkerus, Astius, Stallbaumius καὶ ἀληθῆ γε. „qua voculae iteratione,“ inquit Schneiderus, „desiderium eius, quod deinceps et secundum haec expectabat Adimantus, paullo acrius significatur. Qui quum in sequentibus satis tranquille respondeat, vulgata lectio praestare visa est.“ Sed unde hic ortum sit γε, nisi positum fuerit ab ipso Platone? Ex recte magis tranquille in sequentibus respondet Adimantus, quoniam, quae hic interrogantur, iam aperta sunt ex vehementius affirmatis antecedentibus, ut levis assensus sufficiat. Interpungi autem rectius mihi videtur ita: Ἐγὼ γε· καὶ —. quemadmodum in melius mutasse puto interpunctionem Schneiderum I. p. 335. B: Ἔστιν ἄρα, ἣν δ' ἐγὼ, δικαίῳ ἀνδρὶ βλάπτειν καὶ ὄντινουν

ἀνδράπων; Καὶ πάνυ γε, ἔφη· τοὺς γε πονηροὺς τε καὶ ἐχθροὺς δεῖ βλάπτειν. Vulgo. — ἔφη, τοὺς —.

Lib. III. p. 397. A.

Postquam p. 396. E. de honesto viro dixit: διηγῆσαι χρῆσται οἷα ἡμεῖς ὀλίγον πρότερον διήλθομεν περὶ τὰ τοῦ Ὀμήρου ἔπη, καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ λέξις μετέχουσα μὲν ἀμφοτέρων, μιμήσεώς τε καὶ τῆς ἄλλης διηγέσεως, σμικρὸν δὲ τι μέρος ἐν πολλῇ λόγῳ τῆς μιμήσεως, ita pergit Socrates: Οὐκοῦν ὁ μὴ τοιοῦτος αὖ, ὅσῳ ἂν φαυλότερος ᾖ, πάντα τε μᾶλλον μιμήσεται καὶ οὐδὲν ἑαυτοῦ ἀνάξιον οἰήσεται εἶναι, ὥστε πάντα ἐπιχειρήσει μιμεῖσθαι σπουδῇ τε καὶ ἐναντίον πολλῶν, καὶ ἂν νῦν δὴ ἐλέγομεν, βροντὰς τε καὶ ψόφους ἀνέμων τε καὶ ὄχλαζων καὶ ἄξωνων καὶ τροχιλίων καὶ σαλπίγγων καὶ αὐλῶν καὶ συρίγγων καὶ πάντων ὀργάνων Φωναῖς, καὶ ἔτι κυνῶν καὶ προβάτων καὶ ὀρνέων φθόγγους· καὶ ἔσται δὴ ἡ τούτου λέξις ἅπασα διὰ μιμήσεως Φωναῖς τε καὶ σχήμασιν, ἢ σμικρὸν τι διηγέσεως ἔχουσα.

Pro μιμήσεται vulgo legitur διηγῆσεται. Illud Schneiderus recepit ex Mon. B. his verbis rationem reddens: „in sermonibus ad educationem adhibendis, de quibus hic agitur, nihil omnino sic comparatum est, ut ne narrari quidem debeat. Quomodo igitur dici potest, quo quis vilior sit, eo magis omnia narraturum esse, quam id ipsum inter boni viri propria relatum videamus, quod deveniens in sermone ad improbi alicuius seseque indigni dictum vel factum ab imitatione abhorreat et narratione simplici defungatur?“ Haec dicta sunt secundum p. 396.

D: ὅταν δὲ γίνηται (ὁ μέτριος ἀνὴρ) κατὰ τινα ἑαυτοῦ ἀνάξιον, οὐκ ἐβελήσεν (δοκεῖ) σπουδῇ ἀπεικάζειν ἑαυτὸν τῷ χειρόνι, εἰ μὴ ἄρα κατὰ βραχὺν, ὅταν τι χρηστόν ποιῇ, ἀλλ' αἰσχυνεῖσθαι —. Deinde vero addit vir doctissimus: „In sequentibus autem haec omnium imitatio etiam studiose et coram multis suscipi ab isto dicitur; ne quis tautologiam a nobis illatam queratur.“ Sed primum quidem probabile non est, Platonem scripturum fuisse: πάντα μιμήσεται, ὥστε πάντα ἐπιχειρήσει μιμεῖσθαι, sed, si sententiam a Schneidero indicatam proferre voluisset, hac fere ratione: πάντα μιμήσεται, καὶ σπουδῇ γε μιμήσεται καὶ ἐναντίον πολλῶν. Tum autem verum illud quidem est secundum Platonem, omnia narrare posse virum honestum; sed διηγείσθαι hoc in loco non est simpliciter narrare, sed exponere, declarare, cum imitatione narrare. Perinde etiam statim ante διήγησις imitationis notionem comprehendit: λέξις μετέχουσα — μιμήσεώς τε καὶ τῆς ἄλλης διηγέσεως. Cf. p. 392. D: ἄρ' οὐ πάντα, ὅσα ὑπὸ μυθολόγων ἢ ποιητῶν λέγεται, διήγησις οὕσα τυγχάνει ἢ γεγονότων ἢ ὄντων ἢ μελλόντων; Τί γάρ, ἔφη, ἄλλο; Ἄρα οὖν οὐχὶ ἥτοι ἀπλῇ διηγῆσει, ἢ διὰ μιμήσεως γιγνομένη, ἢ δι' ἀμφοτέρων περαίνουσι; Itaque non est, quod dubitemus genuinam habere reliquorum librorum scripturam, futilem dicere conjecturam Monacensis B.

Pro σπουδῇ τε scribendum puto secundum Par. A. σπουδῇ γε, quoniam hoc facilius depravari potuit in illud propter sequens καὶ, quam illud in hoc, et ad sententiam certe non deterius videtur σπουδῇ γε, vel cum studio. Per-

tinet autem γῆ non minus ad ἐναντίον πολλῶν, quam ad σπυδῆ.

Lib. III. p. 405. B.

ἢ οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ καὶ ἀπαιδευσίας μέγα τε-
κμήριον τὸ ἐπακτῶ παρ' ἄλλων, ὡς δεσποτῶν τε καὶ
κριτῶν, τῷ δικαίῳ ἀναγκάζεσθαι χρῆσθαι, καὶ
ἀπορίᾳ οἰκείων;

καὶ ἀπορίᾳ. Vind. F. Ang. B. ὡς ἀπορίᾳ.
Flor. R. ἐπὶ ἀπορίᾳ. Ficinus: *ob propriae vir-*
tutis inopiam. Schleiermacherus: *aus Man-*
gel an eignem. Omiserunt igitur hi viri co-
pulam, et omitendam putant Astius et Stallbau-
mius. Schneiderus ita eam defendit: „in qua-
libet civitate legibus constituta etiam is, qui ius
domi habet et iustitiam novit et colit, nonnun-
quam petere ius a magistratu cogitur. Itaque
Socrates non simpliciter turpe dicit ἐπακτῶ τῷ
δικαίῳ ἀναγκάζεσθαι χρῆσθαι, sed ita, si quis ob
proprii iuris defectum alieno uti cogatur, et καὶ
h. l. ut in καὶ μάλα et multis dictionibus, *id-*
que s. et quidem significat.“ Saltem credibile
non est, quemquam consulto hic καὶ inserturum
fuisse, nisi in exemplari exscribendo reperisset.
Sed si quis alieno iure uti cogitur, id non ali-
ter fieri potest, nisi ubi proprium ius non suf-
ficit, id est, ob proprii iuris defectum; ut etiam
post Schneideri explicationem prolata καὶ in-
utile videatur. Mihi ἀπορίᾳ ex χρῆσθαι pendere
videtur: ut alibi dicitur συμφορᾷ, δυστυχίᾳ χρῆ-
σθαι, ita hoc loco ἀπορίᾳ χρῆσθαι: *turpe est*
cogi alieno iusto uti et suorum iustorum

penuriam habere, id est, non admitti ad uten-
da ea, quae quis tamquam iusta apud se con-
stituit, sed aliunde adacto iusto uti cogi. Nemo
est enim, qui in agendo non sequatur rationes
quasdam, quas pro iustis habet, sed male insti-
tutus pro iustis habet, quae non sunt, isque pro-
hibendus est iis uti, quae ipsi iusta videntur,
et cogendus, ut iusto utatur, quod vere est. Ita
etiam transitus a singulari ad pluralem, quem
Mon. B. removit posito οἰκείου pro εἰκείων, nul-
lam habet offensionem. Magistratus enim ne-
cesse est compertum habeant, quid sit iustum
per se, talique iusto uti cogunt; idem ut sciant
caeteri homines, postulari non potest, modo
sciant, quae sint iusta. Deleta distinctione post
χρῆσθαι facilius perspicitur sententia.

Lib. IV. p. 424. A.

ἐὰν γὰρ εὖ παιδευόμενοι μέτριοι ἄνδρες γίγνων-
ται, πάντα ταῦτα ῥαδίως διόφονται καὶ ἄλλα γε
ὅσα νῦν ἡμεῖς παραλείπομεν, τὴν τε τῶν γυναικῶν
κτῆτιν καὶ γάμων καὶ παιδοποιίας, ὅτι δεῖ ταῦτα κα-
τὰ τὴν παροιμίαν πάντα ὅτι μάλιστα κοινὰ τὰ
φίλων ποιέσθαι.

τὰ φίλων Schneiderus cum Bekkero edidit
secundum optimos codices, non neglectis locis
consimilibus Platonis. Dubito vero, num recte
haec vir ille pronuntiaverit: „Noster locus
brevitatem loquendi paullo insolentiorē habet,
quam sic explico: δεῖ πάντα ταῦτα ὅτι μάλιστα
ποιέσθαι κοινὰ, ὥστε κατὰ τὴν παροιμίαν κοινὰ τὰ
φίλων εἶναι.“ Simplicissimum hoc videtur: δεῖ

ταῦτα κατὰ τὴν παροιμίαν κοινὰ τὰ φίλων πάν-
τα ὅτι μάλιστα ποιῆσθαι. Posuit scriptor κατὰ
τὴν παροιμίαν subiecitque πάντα ὅτι μάλιστα, ac
si non additurus esset ipsum proverbium, quod
post quasi réminiscens exhibet. Similia hyper-
bata non sunt rara. I. p. 328. E: καὶ δὴ καὶ σοῦ
ἡδέως ἂν πυδοίμην, ὅτι σοι φαίνεται τοῦτο, ἐπειδὴ
ἐνταῦθα ἡδὴ εἴ τῆς ἡλικίας, ὃ δὴ ἐπὶ γῆρας οὐδὲ
Φασὶν εἶναι οἱ ποιηταί, πότερον χαλεπὸν, τοῦ βίου.
ἢ πῶς σὺ αὐτὸ ἐξαγγέλλεις; In his τοῦ βίου, quam-
vis ambigant viri docti de explicando loco, per-
tinet ad τοῦτο, ὃ. Quod ut magis perspicuum
redderem, aliter interpunxi, atque editores, qui
offerunt χαλεπὸν τοῦ βίου, ἢ πῶς —. Posirema
verba etiam omnino ita comparata sunt, ut in-
terrogationi directae maxime conveniant. πότε-
ρον χαλεπὸν per epexegesin accedit ad ὅτι σοι
φαίνεται. X. p. 600. B: ὁ γὰρ Κρεώφυλος, ὃ
Σώκρατες, ἴσως, ὃ τοῦ Ὀμήρου ἑταῖρος, τοῦ ὀνόμα-
τος ἂν γελοιότερος ἔτι πρὸς παιδείαν φανείη. Phae-
don. p. 70. B: Ἀλληδῆ, ἔφη, λέγεις, ὃ Σωκράτης,
ὃ Κέβης· ἀλλὰ τί δὴ ποιῶμεν; Commatis incluso
κοινὰ τὰ φίλων clara evadet sententia. Cf. an-
noit. ad VII. p. 525. C.

Lib. IV. p. 430. E.

Κόσμος πού τις, ἦν δ' ἐγὼ, ἡ σωφροσύνη ἐστὶ
καὶ ἡδονῶν τινῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια, ὥς Φασι.
κρίττω δὴ αὐτοῦ λέγοντες οὐκ οἶδα ὄντινα
τρόπον καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὥσπερ ἔχνη αὐτῆς λέγε-
ται. ἢ γάρ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Οὐκοῦν τὸ
μὲν κρίττω αὐτοῦ γελοῖον; ὃ γὰρ ἑαυτοῦ κρίτ-
των καὶ ἥττων δῆπου ἂν αὐτὸν εἶη, καὶ ὃ ἥττων

κρίττων· ὃ αὐτὸς γὰρ ἐν ἅπασιν τοῖς προσαγο-
ρεῦται.

ὥς Φασι. κρίττω δὴ αὐτοῦ λέγοντες — λέγεται.
Ita locum Schneiderus constituit secundum Flor.
A. Stobaei codd. AB. a m. pr. Trinc. Bas. b. et
marginem Parisini A., de quo tamē non con-
stat, ut mox apparebit. Pro λέγοντες Flor. T.
φαίνονται λέγοντες, Flor. A. λέγοντες addito a m.
sec. φαίνονται, Flor. CR. φαίνονται in ordine, λέ-
γοντες in marginē, Par. AK. Vind. EF. Vat. B.
Mon. B. Ven. BC. Amb. C. Ang. B. Flor. UV.
edd. Ald. Bas. a. Steph. Stobaei codd. AB. a m.
s. ed. Gesn. φαίνονται, quod agnoscimus etiam
in Lob. Vind. BD. Vat. M. Flor. L., qui hunc
in modum correcti sunt: καὶ ὥς Φασι διὰ ταῦτα
καὶ ἄλλ' ἅττα τοιαῦτα ὥσπερ ἔχνη αὐτῆς ὄντα κρί-
των αὐτῇ ἑαυτῆς φαίνεται τε καὶ λέγεται καὶ τὰ
ἐξῆς. Vind D. omittit καὶ τὰ ἐξῆς, ex quibus
intelligitur, primum in margine haec posita fu-
isse. Vat. H. omittit vocabulum. In margine
Parisini A. Faehsius legit λέγονται, quod retulit
ad φαίνονται; Bekkerus ibi tamquam aliam scri-
pturam pro λέγεται exstare annotavit λέγοντες;
unde Schneiderus concludit, λέγοντες scriptorem
illius codicis variam lectionem pro φαίνονται in-
dicare voluisse. Post τρόπον Mon. B. et a m.
s. Flor. U. addunt καλοῦντες. Ficinus λέγοντες
videtur legisse: *dum vero temperatum homi-
nem se ipso potentiorē suique victorem
nescio quo modo esse dicunt, et quaedam
similia tanquam vestigia nonnulla tempe-
rantiae signant.* Schneiderus φαίνονται ab in-
terpolatore participio λέγοντες ad auacoluton

sanandum adscriptum esse suspicatur, quo facto in aliis una cum participio vel ante id vel altero loco receptum, in aliis pro eo substitutum sit. Quod quominus credamus, impediunt codices, a quibus firmum est *φαίνονται*, minus firmum *λέγοντες*, ut, quod Schneiderus de illo dicit, id de hoc dicendum esse arbitrer. Difficultatem expedituri in margine consignarunt *λέγοντες*, quod alii post in ordinem receperunt vel servato *φαίνονται* vel, qui hanc emendationem esse putarent, illo expuncto; alii, sententiam quidem perspicientes, inserto *καλούντες* defectum expleverunt; alii, totum locum corruptum opinantes, ita mutarunt, ut tamen *φαίνονται* conspicuum sit; alii denique, siquidem verum indicavit Bekkerus de margine Parisini A., mutato *λέγεται*, cuius loco Ven. B. *λέγονται* habet, in *λέγοντες* anacoluthon removendum putarunt. Posuit vero scriptor *φαίνονται* tamquam additurus participium, sed ob ea, quae intercesserunt, mutata structura non *λέγοντες* scripsit, sed *λέγεται*, ex quo illud ad *φαίνονται* cogitatione supplendum est. Similiter, tamquam posito participio, quod non posuerat, continuavit Plato orationem VI. p. 501. B: "Ἐπειτα, ὦμαι, ἀπεργαζόμενοι πυκνὰ ἂν ἐκατέρωστε ἀποβλέποιεν, πρὸς τε τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σωφρον καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα καὶ πρὸς ἐκεῖνο αὖ τὸ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἐμπαινοῦν ζυμμιγνύντες τε καὶ κεραυνῶντες ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων τὸ ἀνδρείκελον, ἀπ' ἐκείνου τακμαιρόμενοι, ὃ δὴ καὶ Ὀμηρος ἐκάλεσεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον θεοειδὲς τε καὶ θεοείκελον. Scripsit *ἐμπαινοῦν*, quasi ante non *ἀποβλέποιεν*, sed *ἀποβλέποντες* vel *ἀποβλέ-*

φάντες posuisset. Veram huius loci, variis coniecturis tentati, rationem primus indicavit Sommerus Ephem. schol. a. 1832. II. p. 782. Quod autem ad sententiam attinet, Schneiderus de *φαίνονται* — *καλούντες*, quod Bekkerus asterisco notatum recepit, haec profert: „Sed ipsum *φαίνονται* ineptum videtur. Etenim homines isto modo loqui et aliquem *κρίττω* αὐτοῦ dicere solere adeo manifestum et compertum erat, ut nulla caussa appareat, cur Socrates id obscurum esse hoc addito verbo negaret.“ Sed plenior mens scriptoris ita cogitanda est: Certe, si non illud disertis verbis dicant, *fortiorem semet ipso* aperte dicunt; ut profecto et *φαίνονται* *καλούντες* et *φαίνονται* *λέγοντες* accommodatissimum sit ad sententiam. Stallbaumius scribendum putat, ut Schneiderus, mutata tantum interpunctione: ὡς φασί, κρίττω δὴ αὐτοῦ λέγοντες οὐκ οἶδ' ὄντινα τρόπον, καὶ etc. Longius a codicum auctoritate recesserunt quum alii, de quibus dicenda dixerunt recentissimi editores, tum Dobraeus, qui Advers. vol. I. p. 157. pro *φαίνονται* coniecit *φασί τινα*, quod sic depravari potuisse non videtur.

Ad *κρίττω* δὴ αὐτοῦ ambigitur utrum τὸν σώφρονα ex σωφροσύνης animo repetendum sit, an cogitandum τινα. Hoc magis in sequentia quadrat. Nam si certum est, temperantem homines fortiorem semet ipso dicere, minus recte dicuntur tantum quasi vestigium temperantiae significare, quod faciunt, si aliquem ita appellant, unde coniecere licet, eos significare temperantem vel tali aliqua virtute praeditum.

τὸ μὲν κρείττω αὐτοῦ Stallbaumius perperam in vitis fere omnibus libris mutavit in τὸ μὲν κρείττων αὐτοῦ. Nam prorsus ex more eadem verbi forma, quae semel posita est, tamquam nomen substantivum usurpatur. Gorg. p. 496. D: Σω. Εἶεν· διψῶντα δὲ δὴ πίνειν ἄλλο τι ἢ ἡδὺ φῆς εἶναι; Καλ. Ἐγωγε. Σω. Οὐκοῦν τούτου, οὐ λέγεις, τὸ μὲν διψῶντα λυπούμενον δήπου ἐστί; Theaet. p. 152. B: Οὐκοῦν καὶ φαίνεται οὕτως ἐκατέρω; Θεαι. Ναί. Σω. Τὸ δὲ γε φαίνεται αἰσθάνεσθαι ἐστιν; ubi, quamvis plerisque omnibus libris refragantibus, pro αἰσθάνεσθαι legendum videtur αἰσθάνεται, intellecto ad hoc ἐκότερος, ἐκατέρω ad φαίνεται, quod breviter dictum est, ut si Germanice dicas: das es erscheint ist er empfindet. Cf. sequentia: Θεαι. Ἔστι γὰρ. Σω. Φαντασία ἄρα καὶ αἰσθήσις ταύτων ἐν τε θερμοῦς καὶ πασι τοῖς τοιοῦτοις. οἷα γὰρ αἰσθάνεται ἕκαστος, τοιαῦτα ἐκάστω καὶ κινδυνεύει εἶναι. Ibid. p. 164. A: Ὁ δὲ γε ὁρῶν καὶ ἐπιστήμων γεγονώς οὐ ἔωρα, ἢν μύση. μέμνηται μὲν, οὐχ ὁρᾷ δὲ αὐτό. ἢ γάρ; Θεαι. Ναί. Σω. Τὸ δὲ γε οὐχ ὁρᾷ οὐκ ἐπίσταται ἐστιν, εἴπερ καὶ τὸ ὁρᾷ ἐπίσταται; Ion. p. 536. A: καὶ ὁ μὲν τῶν ποιητῶν ἐξ ἄλλης Μούσης, ὁ δὲ ἐξ ἄλλης ἐξηγῆται. ἀναμάζομεν δὲ αὐτό (τὸ ἐξηγῆται) κατέχεται, τὸ δὲ ἐστι παραπλήσιον· ἔχεται γάρ. Sic igitur etiam nequaquam dubium erit, quin recte se habeant et perfecta sint subsequentia in Politia p. 431. A: φαίνεται μοι βούλεσθαι λέγειν οὗτος ὁ λόγος, ὥς τι ἐν αὐτῷ τῇ ἀνδρώπῳ περὶ τὴν ψυχὴν τὸ μὲν βέλτιον ἐνι, τὸ δὲ χεῖρον, καὶ ὅταν μὲν τὸ βέλτιον φύσει τοῦ χείρονος ἡγκράτῃ, τοῦτο λέγειν τὸ κρείττω αὐτοῦ.

Lib. IV. p. 435. B.

Καὶ δίκαιος ἄρα ἀνὴρ δικαίας πόλεως κατ' αὐτὸ τὸ τῆς δικαιοσύνης εἶδος οὐδὲν διοίσει, ἀλλ' ὁμοίος ἔσται. Ὅμοιος, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι πόλις γε ἡδοξεν εἶναι δικαία, ὅτι ἐν αὐτῇ τριττὰ γένη φύσεων ἐνόντα τὸ αὐτῶν ἕκαστον ἔπραττε· σώφρων δὲ αὖ καὶ ἀκλρεία καὶ σοφὴ διὰ τῶν αὐτῶν τούτων γενῶν ἄλλ' ἅττα πάθῃ τε καὶ ἔξει.

Pro ὅτι Par. A. Ven. B. Vind. E. Vat. H. Flor. ACV. ὅτι, quod Ficinus quoque legit: *civitas iusta esse tunc visa est, cum in ipsa* —, recepitque Stallbaumius, ita interpretatus: *tum, quum tria naturarum genera quae in ea reperiuntur, suum quodque agerent.* Contra Schneiderus: „ὅτι ferri posset atque etiam praeferrī codicum gratia deberet, si hanc unam ob causam iusta civitas visa diceretur, quod variorum, quae in ea continentur, generum unumquodque suum ageret. Atqui sequentia ideo quoque iustitiam ei tributam docent, quod tria genera in ea continerentur eaque suum quodque agerent. Totidem enim in animo hominis Socrates requirit, ut ipsam definitionem omnino probare possit. Iam vero tria illa nullo non tempore in civitate continentur. Itaque non *tunc*, *quum* tria naturarum genera in ea inessent et suum quodque agerent, sed *ideo*, *quod* tot numero essent illoque modo agerent, iusta debebat civitas visa dici.“ Codicum gratia praeferrendum est ὅτι; praeferrendum est etiam ideo, quod haec referuntur ad quaestionem ante institutam. Tum autem nihil

referre potest ad civitatis iustitiam, utrum tria, an quatuor, an plura aut pauciora naturarum genera in illa sint, sed ut unumquodque suum agat. Neque usquam pronuntiatum est, civitatem iustam esse, si tria in ea naturarum genera sint, quorum unumquodque suum faciat, sed tria in civitate naturarum genera esse, quorum si unumquodque suum agat, illam iustam esse. P. 433. A, B: ἰθέμεθα δὲ δήπου καὶ πολλάκις ἐλίζομεν, εἰ μέμνησαι, ὅτι ἕνα ἕκαστον ἐν δέοι ἐπιτηδεύειν τῶν περὶ τὴν πόλιν, εἰς ὃ αὐτοῦ ἡ φύσις ἐπιτηδαιοτάτη πεφυκῖα εἴη. Ἐλέγομεν γάρ. Καὶ μὴ ὅτι γε τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν καὶ μὴ πολυπραγμαίνειν δικαιοσύνη ἐστὶ —. P. 433. D. iustitia dicitur ἡ τοῦ ἕκαστου ἐν τῇ πόλει τὰ αὐτοῦ πράττειν δύναμις. P. 433. E: Ἡ ἄλλου οὐτινοσούν μαλλον ἐφιέμενοι δικάσουσιν (οἱ ἄρχοντες), ἢ τούτου, ὅπως ἂν ἕκαστοι μὴ ἔχωσι τὰ ἀλλότρια μήτε τῶν αὐτῶν στέρωνται; Οὐκ, ἀλλὰ τούτου. Ὡς δικαίου ὄντος; Ναί. Καὶ ταύτη ἄρα πῃ ἡ τοῦ οἰκείου τε καὶ ἑαυτοῦ ἔξις τε καὶ πράξις δικαιοσύνη ἂν ὁμαλογοῖτο. P. 434. B, C: Ἡ τριῶν ἄρα ὄντων γενῶν πολυπραγμοσύνη καὶ μεταβολὴ εἰς ἄλληλα μεγίστη τε βλάβη τῇ πόλει καὶ ὀρθότατ' ἂν προσαγορευοίτο μάλιστα κακουργία. Κομιδῇ μὲν οὖν. Κακουργίαν δὲ τὴν μεγίστην τῆς ἑαυτοῦ πόλεως οὐκ ἀδικίαν φήσεις εἶναι; Πῶς δ' οὐ; Τούτο μὲν ἄρα ἀδικία. πάλιν δὲ ὡς λέγωμεν· χρηματιστικόν, ἐπικουρικόν, φυλακικόν γένους οἰκειοπραγία, ἕκαστον τούτων τὸ ἑαυτοῦ πράττοντος ἐν πόλει, τούναντίον ἐκείνου δικαιοσύνη τ' ἂν εἴη καὶ τὴν πόλιν δικαίαν παρέχοι; Itaque suum quemque facere iustum est, et si civitatis membra, quotquot illa sunt, suum quod-

que agunt, ipsa civitas est iusta. Ad comparationem autem quod attinet civitatis cum animo hominis, apte ea instituitur, si in utroque totidem genera consimilia reperiuntur, sive illa tria sunt, sive plura aut pauciora. Sed videtur Schneideri dubitatio inde exorta esse, quod ὅτε etiam an ἐόντα traxit, quo illud non pertinet. Germanice sententiam ita exprimas: *als drei in ihr befindliche Arten von Naturen jede das Ihrige thaten.*

Lib. V. p. 451. B.

Καὶ ὁ Γλαῦκων γελάσας· Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἂν τι πάθωμεν πλημμελὲς ὑπὸ τοῦ λόγου, ἀφιέμεν σε ὥσπερ φόνου καθαρόν εἶναι καὶ μὴ ἀπατεῶνα ἡμῶν, ἀλλὰ θαρξήσας λέγε. καθαρόν. Par. A. Vat. H. Flor. TV. καὶ καθαρόν. „h. e.“, inquit Schneiderus, „*absolvimus te veluti caedis, ut et liber (a culpa) neque nobis fraudis auctor sis.* Sed ipsum illud μὴ ἀπατεῶνα εἶναι ab altero καθαρόν εἶναι, si hoc a φόνου separatur, nihil iam differt, ut ea separatione facta vix simplici καὶ, nedum duplici locus sit. Contra vulgatae lectionis sensus hic est: *absolvimus te, ut veluti caedis (quoniam eius criminis mentionem fecisti) insons neque nobis fraudis auctor sis.* Quae sententia vera et perspicua videtur.“ Mihi ista interpretatio nimis quaesita videtur, quum consentaneum sit, ἀφιέμεν cum φόνου consociare, quod faciunt alii. Neque offendi possumus eo, quod μὴ ἀπατεῶνα εἶναι nihil differt a καθαρόν εἶναι, quum omnes homines ita lo-

quantur, ut eandem sententiam interdum et affirmative et negative pronuntiant, quod plerumque fit adhibitis particulis, quales sunt ἀλλά, δέ (Andocid. Or. II. init.: δεινότερον ἀπάντων χρημάτων ἡγοῦμαι, εἰ τῷ μὲν δοκεῖ ταῦτα τῷ δὲ μή, ἀλλὰ μὴ πᾶσιν ὁμοίως.), nonnunquam etiam, ut hic, assumpta simplici copula. VIII. p. 565. D: ὅταν περ φύηται τύραννος, ἐκ προστασίας εἰς ἐξουσίαν οὐκ ἄλλοθεν ἐκβλαστάνει. Alcib. I. p. 120. B: ἔτι τὴν ἀνδραποδὴν — τρέφα ἔχοντες ἐν τῇ ψυχῇ ὑπ' αἰμοσύνης καὶ οὐκ ἀποβεβληκότες. Herodotus I. 129; εἰ γὰρ δὴ δεόν πάντως περιδεῖναι ἄλλω τῷ τὴν βασιλῆην καὶ μὴ αὐτὸν ἔχειν. Thucydides I. 35: ναυτικῆς καὶ οὐκ ἡπειρωτικῆς τῆς ξυμμαχίας διδομένης. De Latinis vid. Matthiaeus ad Cic. Or. pro Rosc. Am. XXXIII. Quae quum ita sint, recipere licebit etiam ex optimo codice καὶ ante καθαρόν, quod facillime praetermitti potuit a transcribentibus, modo ne interpretemur, ut Schneiderus, sed: *absolvimus te tamquam caedis, et ita quidem, ut insons sis ac non fraudator nostri*. Ita demum etiam, quoniam prostrata verba Glauco fortius extulit, accommodatissimum videtur Socratis responsum: Ἀλλὰ μὲντοι καθαρὸς γε καὶ ἐκεῖ ὁ ἀφ' ἐξουσίας, ὡς ὁ νόμος λέγει· εἰς δὲ γε, εἴπερ ἐκεῖ, κἀνθάδε.

Lib. V. p. 465. C.

Τὰ γε μὴν μικρότατα τῶν κακῶν δι' ἀπρέκειαν ὀκνῶ καὶ λέγειν, ὧν ἀπηλλαγμένοι ἂν εἴεν, κολακείας τε πλουσίων, πένητες, ἀπορίας τε καὶ ἀλγηδόνας ὅσας ἐν παιδοτροφίᾳ καὶ χρηματισμοῖς διὰ τροφὴν

οἰκετῶν ἀναγκαίαν ἰσχύουσι, τὰ μὲν δανειζόμενοι, τὰ δὲ ἐξαρνούμενοι, τὰ δὲ πάντως πορισάμενοι δέμενοι παρὰ γυναῖκας τε καὶ οἰκίτας, ταμιεύειν παραδόντες, ὅσα τε, ὧ φίλε, περὶ αὐτὰ καὶ ὅσα πάσχει, δηλὰ τε δὴ καὶ ἀγεννῆ καὶ οὐκ ἄξια λέγειν.

Loquitur Socrates de malis, quibus liberi futuri sint in nova civitate custodes. Vocabulum πένητες, ut quod orationis tenorem turbet, Astius et Stallbaumius, quamvis ab omnibus libris oblatum, cum viro quodam docto in Ephem. Lips. a. 1805. eiiciendum putant. Ficinus a verbis aberrans sententiam ita expressit: *mala, a quibus liberi cives erunt. adulationes certe aberunt, quibus adversus divites inopes uti solent; sollicitudines item indigentium atque dolores, quibus* —. Schleiermacherus: *Die geringfügigeren Uebel —, deren sie so entlediget sein würden, die Armen alles Schmeicheln gegen die Reichen und aller Noth und Plage die* —, secutus vulgatam interpunctionem: *εἶεν, κολακείας τε πλουσίων πένητες*, —. Sed non sunt in custodibus illis pauperes, non magis, quam divites, ut merito annotavit Schneiderus, qui ex ὧν ἀπηλλαγμένοι ἂν εἴεν ad πένητες, quod nomen ad perspicuitatem sententiae necessarium esse ducit, intelligi vult αἷς ἔνοχοι ἂν εἴεν, quibus adulationibus obnoxii forent pauperes; quod qui possit, ego non video. Quos locos affert ad probandam hanc brevilloquentiam, ii prorsus alius generis sunt: IV. p. 430. A: τὰ βύσματα ταῦτα δεινὰ ὄντα ἐκκλύζειν, ἢ τε ἡδονή, παντὸς χαλεστραίου δει.

νοτέρα οὕσα τοῦτο δρᾶν καὶ κοίνας, λύπη τε καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία, παντὸς ἄλλου βύμματος. ubi facile cogitatione repetitur δεινότερα ὄντα τοῦτο δρᾶν. Alter locus est Euthyphr. p. 14. E: Φράσον δὴ μοι, τίς ἡ ὠφέλεια τοῖς θεοῖς τυγχάνει οὕσα ἀπὸ τῶν δώρων, ὧν παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν; ἃ μὲν γὰρ διδῶσι, παντὶ δῆλον. „quorum in exiremis,” inquit, „post διδῶσι necesse est ἥτις τούτων ἡ ὠφέλεια τοῖς ἀνθρώποις τυγχάνει οὕσα secundum praecedentia subaudias.” Ne id quidem necessarium est, quum ἃ διδῶσι ex sententiae ratione facilius pro quam utilia nobis dent accipiamus. Certe hic locus prorsus diversus est ab illo, cuius gratia affertur. Mihi omnis difficultas removeri videtur, si, sublata interpunctione tam post πλουσίων quam post πένητες, relativum ὅσας pariter ad κολακίας, ut ad ἀπορίας τε καὶ ἀλγηδόνas pertinere statuamus: *quantas adulationes in divites, pauperes quantasque sollicitudines et aegritudines habent*, quae ad τὰ μικρότατα τῶν κακῶν per appositionem accedunt, et sequentibus maxime conveniunt. Nomen πένητες autem, quod sane necessarium est, quia omisso eo illa, quae de his dicuntur, de custodibus intelligenda essent, scriptor consulto prope ab initio posuisse videtur, quod hi sunt, quorum cum statu hic comparatur status custodum novae civitatis. Neque ipsum πλουσίων non videtur attraxisse contrariam complectens notionem vocabulum πένητες. Extrema verba ὅσα τε etc. addens scriptor iam non habuit rationem eorum, quae prima protulit, quod quidem ad periodi structuram attinet; quia de re plura dis-

putavimus in prima harum quaestionum particula.

Lib. V. p. 469. E.

Ἀνελεύθερον δὲ οὐ δοκεῖ καὶ φιλοσχρήματον νεκρὸν συλᾶν, καὶ γυναικείας τε καὶ μικρὰς διανοίας τὸ πολέμιον νομίζειν τὸ σῶμα τοῦ τεθνεώτος ἀποπταμένου τοῦ ἐχθροῦ, λελοιπότης δὲ ᾧ ἐπολέμει; ἢ οἷε τι διάφορον δρᾶν τοὺς τοῦτο ποιοῦντας τῶν κυνῶν, αἱ τοῖς λίθοις, οἷς ἂν βληθῶσι, χαλεπαίνουσι τοὺς βάλλοντες οὐχ ἀπτόμενοι;

Pro βάλλοντες Bekkerus, Astius, Stallbaumius ex Par. A. receperunt βαλόντες, quod Schneiderus unius codicis, licet optimi, testimonio non satis tutum censet, alteram scripturam ita explicans: „Videtur — Socrates non de percussis tantum, sed de omnibus canibus omnino cogitasse eorumque hanc consuetudinem dicere, ut in lapides, quibus percussi fuerint, saeviant, iacentem ipsum neminem aggrediantur. Nam ita demum similes per omnia his illi sunt, qui mortuos spoliant, vivis non solum illis, sed quibuslibet manum inferre non audent, quos ob id ipsum parvo et muliebri animo praeditos dicit.” Ob codicum auctoritatem hic vix dicas utrum praefendum sit, quum in tali re non multum illa valere possit. Tum autem non sunt urgenda singula. Dicit Socrates, mortuorum spoliatores corpus illius sive instrumentum, quo ille pugnarit, quem ipsum aggredi non ausi sint, hostem sibi putare, a quo poenas sumant, quemadmodum canes in lapides, quibus percussi sint,

iram evomant, iacientem non aggredientes. Quae universe est sententia, sive βάλλοντος legitur, sive βαλόντος; ut profecto ille ignavorum hominum consuetudinem cum hac canum omnino comparet. Sed discrimen versatur in eo, quod posito βάλλοντος canes eum, qui iacit, βαλόντος eum, qui iecit, non aggredi dicuntur. Quare, quum, quod ad iacientem et lapidem attinet, nisi iacto hoc canum ira non excitetur, accuratius ad sententiam est βαλόντος. Neque scripsit Plato οἷς ἂν βάλλωνται, sed οἷς ἂν βληθῶσι; ut vel ideo aut βαλόντος legendum sit aut ἀπτόμενοι mutandum in ἀψάμενοι. Recte igitur scribi puto βαλόντων etiam in Aristotelis loco, qui hic laudatur: τὸ ἐν τῇ Πολιτείᾳ τῇ Πλάτωνος, ὅτι οἱ τοὺς τεθνεώτας συνιένοντες εἰκόασιν τοῖς κυνιδίαις, αὐτοὺς λίδους δάκναι τῶν βαλόντων οὐχ ἀπτόμενα. ubi perinde libri discrepant inter praesens tempus et aoristum.

Lib. VI. p. 496. A.

Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη. Πάνσμικρον δὲ τι, ἔφη ἐγὼ, ὃ Ἀδείμαντε, λείπεται —.

ἔφη ἐγὼ. Par. A. Vat. H. ἔφη ἦν δ' ἐγὼ. Ven. B. Vind. E. Bekkerus, Astius, Stallbaumius ἦν δ' ἐγὼ. Nullius fere res est momenti, utrum ἔφη ἐγὼ an ἦν δ' ἐγὼ legatur, neque eam fortasse dignam iudicassem, quam in examen vocarem, quamquam ἔφη — ἔφη ἐγὼ minus concinnam reddit orationem, nisi Schneiderus haec annotasset: „Illud (ἔφη ἐγὼ) non inusitatum, — sed tamen aliquanto rarius, quam hoc, citius in hoc corrumpi a librariis, quam effungi ex eo

potuit.“ ἔφη ἐγὼ sexcenties legitur apud Platonem, ut nemo id cognitum habere non potuerit iamquam Platonium, et ex Par. A. Vat. H. satis apparet, quomodo ἔφη ἐγὼ ex ἦν δ' ἐγὼ ortum sit. Scriptio Πάνσμικρον δὲ τι librarius posuit ἔφη, sed sentiens, se iam non firme tenere memoria, quae modo legisset, inspexit exemplar exscribendum, et conspectum ibi ἦν δ' ἐγὼ collocavit iuxta ἔφη, hoc fortasse pastea deleturus, quod oblitus sit. Alii deinceps ἔφη ἦν mutarunt in ἔφη et δ' ἐγὼ in ἐγὼ. IV. p. 431. B. pro ἦ δ' ἐγὼ habent ἔφη ἐγὼ Lob. Vind. BD. Vat. BM Flor. L. VIII. p. 568. E. pro ἦν δ' ἐγὼ Lob. Vind. F. Vat. BM. Ven. C. Par. DK. Ang. R. praebent ἔφη δ' ἐγὼ, Mon. B. ἔφη ἦν δ' ἐγὼ; quae consimili errore nata sunt.

Lib. VI. p. 501. B.

Vidd. annott. ad IV. p. 430. E.

Lib. VI. p. 505. B.

ὅτι γε τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα μέγιστον μάθημα, πολ-
λάκις ἀκήκοας. ἡ δίκαια καὶ τᾶλλα προσοχρησάμενα
οὐρήσιμα καὶ ὠφέλιμα γίνονται. καὶ νῦν σχεδὸν οἶσθ',
ὅτι μέλλω τοῦτο λέγειν, καὶ πρὸς τούτῳ, ὅτι αὐτὴν
οὐχ ἱκανῶς ἴσμεν· εἰ δὲ μὴ ἴσμεν, ἄνευ δὲ ταύτης εἰ
ὅτι μάλιστα τᾶλλα ἐπισταίμεθα, οἶσθ', ὅτι οὐδὲν
ἡμῖν ὄφελος, ὥσπερ οὐδ' εἰ κεκτημένα τι ἄνευ τοῦ
ἀγαθοῦ. ἢ οἷοι τι πλέον εἶναι πᾶσαν κτήσιν ἐκτῆσθαι,
μὴ μέντοι ἀγαθὴν; ἢ πάντα τᾶλλα φρονεῖν ἄνευ
τοῦ ἀγαθοῦ, καλὸν δὲ καὶ ἀγαθὸν μηδὲν φρονεῖν;
Μὰ Δι' οὐκ ἔγωγε, ἔφη.

ἡ οἶσι — μηδὲν Φρονεῖν; Ineptum videtur, quod Socrates eadem, quae modo tamquam certa ei Adimanto cognita praeuntiavit, interrogando repetit. Siquidem recte interpretati sunt, Astius: *an censeres aliquid prodesse omnes res possidere praeter bonas, vel omnia reliqua cognoscere praeter bonum, pulchri vero ac boni nihil cognoscere?* Schleiermacherus: *Oder meinst du, es helfe uns etwas alle Habe zu haben, nur die gute nicht? oder alles zu verstehen, ohne das gute, schönes und gutes aber nichts zu verstehen?* Simplicissimum videtur pro interrogationis signo comma ponere post ἀγαθόν, quod tacite fecit Cl. Morgensternius Symbol. crit. p. XVIII., quamque interpunctionem secutus est Ficinus, qui vertit: *An maius quid esse putas, sine possessione boni alia omnia possidere, quam sine boni ipsius et pulchri intelligentia cetera intelligere?* Qua ratione interrogat Socrates, num recte alteri τὰλλα ἐπίστασθαι ἄνευ τῆς τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέας tamquam par adiecerit κεισθῆναι τι ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ, quod pro hominum studiis fortasse praestantius quid videri possit,

Lib. VII, p. 523. C.

Προσῆκον δὲ τὸ μάθημα (i. e. ἡ λογιστικὴ τε καὶ ἀριθμητικὴ) ἂν εἴη, ᾧ Γλαῦκων, νομοθετῆσαι καὶ πείθειν τοὺς μέλλοντας ἐν τῇ πόλει τῶν μεγίστων μετέξειν ἐπὶ λογιστικὴν εἶναι καὶ ἀνδραπτεσθαι αὐτῆς μὴ ἰδιωτικῶς, ἀλλ' ὥς ἂν ἐπὶ θείαν τῆς τῶν ἀριθμῶν φύσεως ἀφικνῶνται τῇ νοήσει αὐτῇ, οὐκ ὥνῃς οὐδὲ

πραΐσις χάριν ὡς ἐμποροῦς ἢ καπήλους μελετῶντας, ἀλλ' ἕνεκα πολέμου τε καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς ῥαστώνης μεταστροφῆς ἀπὸ γενέσεως ἐπ' ἀλήθειάν τε καὶ οὐσίαν.

ῥαστώνης μεταστροφῆς Lob. Par. K. Ang. B. Vat. M. Flor. T. Steph. ῥαστώνης καὶ μεταστροφῆς. Par. A. Bekkerus ῥαστώνης τε μεταστροφῆς, quod probavit etiam Schleiermacherus, interpretatus: *wegen der Seele selbst und der Leichtigkeit ihrer Umkehr von dem Werden zum Sein und zur Wahrheit.* Schneiderus: „quum τε,“ inquit, „in uno tantum libro exstet, pariter atque καὶ ad evitandum genitivorum concursum interpolando additum crediderim.“ Quod ego vel ideo credere non possum, quod omisso τε aperta et perfecta est sententia, addito magis obscuratur. Nisi temere exciderit particula, non animadvertentes, τῆς ψυχῆς non minus pertinere ad μεταστροφῆς, quam ad ἕνεκα, libriorum alii eam omiserunt, construentes ἕνεκα ῥαστώνης μεταστροφῆς τῆς ψυχῆς, alii mutarunt in καὶ, hac fortasse ratione locum explicandum opinantes: ἕνεκα ῥαστώνης καὶ μεταστροφῆς τῆς ψυχῆς. Nihil autem vocula τε aptius ad sententiam fingi potuit: *et belli causa et ipsius animi facilitatisque conversionis (eius).* Primum omnino animi causa scientiam illam constituendam esse dicit Socrates, tum extollit eam rem, ad quam illa maxime utilis sit. Cf. Bernhardyus Syntax. p. 482 sq.

Suam scripturam Schneiderus hoc modo explicat, artificiosius, quam opus videtur: „ψυχῆς ῥαστώνῃ autem μεταστροφῆς non ineleganter conditionem animi eo, quod iam facilius converia-

tur, meliorem reddendam significat et ita ψυχῆς ῥασιτώνη dicitur, ut simul μεταστροφῆς ῥασιτώνη esse demonstraretur. Pari brevitate Tim. p. 24. B. ἢ τῆς ὀπλίσεως αὐτῶν σχέσις ἀσπίδων καὶ δοράτων armaturae eorum ratio in clypeorum et hastarum usu posita appellatur, quasi dicatur ἢ τῆς ὀπλίσεως σχέσις ἀσπίδων καὶ δοράτων σχέσις οὖσα. Similior est locus Politiae VII. p. 527. D: ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἐκάστου ὅργανόν τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεται τε καὶ ἀναζωπυρεῖται ἀπολλύμενον καὶ τυφλούμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων. Sed sicut hic ὅργανόν ψυχῆς tamquam una notio (Seelenwerkzeug) cogitanda est, quae pendeat ex ἐκάστου, perinde illic ῥασιτώνη μεταστροφῆς tamquam una notio ex τῆς ψυχῆς pendere putanda sit; ut recte ad sententiam vertisse videatur Astius: *ut ipse animus facile convertatur; nec minus Stallbaumius: ut ipse animus facilitatem nanciscatur convertendi se.* Neque in Timaei loco eximia est brevis. ἀσπίδων καὶ δοράτων per explicationem accedit ad ὀπλίσεως: *die Art der Waffen, nämlich der Schilde und Speere.* Quocirca ante ἀσπίδων καὶ δοράτων et post illud commate distinguendum erit.

Lib. VII. p. 525. E.

Τούτο γε (τὸ μάθημα i. e. λογιστικὴ τε καὶ ἀριθμητικὴ), ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ὡς σφόδρα ἄνω ποιᾷ τὴν ψυχὴν καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν ἀναγκάζει διαλέγεσθαι, οὐδαμῇ ἀποδεχόμενον, ἔάν τις αὐτῇ ὁρατὰ ἢ ἀπτά σώματα ἔχοντας ἀριθμούς προτινόμενος διαλέγηται. οἷσα γὰρ πού τοις περὶ

ταῦτα δεινούς, ὡς ἔάν τις αὐτὸ τὸ ἐν ἐπιχειρήσει λόγῳ τέμνειν, καταγελῶσί τε καὶ οὐκ ἀποδέχονται —.

ταῦτα δεινούς. Ita vulgo. Sed optimi Par. A. Ven. C. Vat. B. ταῦτα δεινούς δύο. Nemo probabili ratione ostendit, qui, non scriptum ab ipso Platone, ab librariis addi potuerit δύο; nec sane facile quisquam monstrabit. Equidem non dubito, quin genuinum sit ταῦτα δύο δεινούς. Librarius aliquis nescio quo errore pro δύο δεινούς scripserat δεινούς δύο. Alii deinceps, animadvertentes, ineptum esse ταῦτα δεινούς δύο, postremum horum verborum omiserunt. ταῦτα δύο, id est, λογιστικὴν τε καὶ ἀριθμητικὴν, quas hic significat Socrates, quum supra, A, sic instituerit quaestionem: Ἀλλὰ μὴν λογιστικὴ τε καὶ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμῶν πᾶσα. Καὶ μάλα. Ταῦτα δὲ γε φαίνεται ἀγωγὰ πρὸς ἀλήθειαν. Cur autem hic δύο addendum putaverit scriptor, non latere videtur causa. Locutus erat enim Socrates de duabus illis disciplinis post tamquam de una, posito pro iis μαθήματος nomine, ut iam, nisi addito δύο, verendum esset, ne non illuc, quo deberet, ab auditoribus referretur ταῦτα, sed ad aliud quid propius antecessorum.

Lib. VII. p. 527 sq.

οὐτιμωίᾳ. οὐν αὐτόθεν, πρὸς ποτέρους διαλέγει, ἢ σκεπτικῶς πρὸς οὐδετέρους, ἀλλὰ σωτοῦ ἕνεκα τὸ μέγιστον ποιεῖ τοὺς λόγους, φθονοῖς μὴν οὐδ' ἂν ἄλλω, εἴ τίς τι δύναται ἀπ' αὐτῶν ὄνσθαι. Οὕτως, ἔφη, αἶρου.

μαι, ἑαυτοῦ ἕνεκα τὸ πλεῖστον λέγειν τε καὶ ἰρω-
τῆν καὶ ἀποκρίνεσθαι.

ἢ πρὸς Schneiderus edidit secundum Vind.
EF. Ven. B. Ang. B. Flor. ACRT. Reliqui codd.
et edd. omnes, ostendentes post διαλέγει colon,
ἢ οὐ πρὸς. Ficinus: *Hic ergo tu videris, utris
potissimum disseras. an forte cum neutris,
verum tui gratia maxime verba facis:*
quem Schneiderus dicit ἢ πρὸς legisse, quod mihi
non liquet. Vulgatam scripturam cum interro-
gationis signo post ἔνασθαι, quod habent Astius
in pr. et sec. et Stallbaumius in sec. ed., stare
non posse, his verbis demonstrare studet vir
doctissimus: „Nam qui videre aliquem iubet,
cum utris disputet, non potest simul opinari eum
cum neutris disputare, nedum hanc opinionem
tamquam rationem, cur illud iubeat, pronuntiare;
quod utrumque secundum illam lectionem So-
crates facit. Cf. L. VI. p. 505. C: ἢ οὐ καὶ οὗτοι
ἀναγκάζονται ὁμολογεῖν ἥδονάς εἶναι κακὰς; et sic
sexcenties. Accedit quod Glaucō οὕτως αἰροῦμαι
respondens optionem sibi aliquam a Socrate da-
tam, non affirmandum aliquid propositum ostendit.“
Deinde vel puncto post ἔνασθαι posito mu-
tatoque post διαλέγει colo in comma negationi
locum esse negat, Platonem ἢ οὐ πρὸς scripsisse
suspiciens. Sed potest aliquis aliquem interrogare,
utros spectans disputet, et tamen, quasi se corri-
gens, dubitationem subungere, num alterutros
ille spectans disputet. X. p. 602. A. Socrates in-
terrogat, utrum scientiam an opinionem rectam
habiturus sit imitator, quamvis neutrum credat:
Ὁ δὲ μιμητὴς πότερον ἐκ τοῦ ὀρεῖσθαι ἐπιστήμην

ἔξει ὢν ἂν γράφῃ, εἴτε καλὰ καὶ ὀρθὰ εἴτε μὴ, ἢ
δόξαν ὀρθὴν διὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης συνεῖναι τῷ εἶδόςι
καὶ ἐπιτάττεσθαι, οἷα ὀρεῖσθαι γράφειν; Οὐδέτερα. Οὐτε
ἄρα εἴεται οὔτε ὀρθὰ δοξάσει ὁ μιμητὴς περὶ ὧν
ἂν μιμήται πρὸς κάλλος ἢ πονηρίαν. Vertit hunc
locum Schleiermacher quidem cum Ficino ita,
ut ἢ, quod est ante δόξαν, non respondeat verbo
πότερον in priore enuntiati membro, sed duae
existant interrogationes, quarum altera ab altera
seiuncta sit. Verba tamen talia sunt, ut, nisi
quis Platonem corrigere velit, πότερον — ἢ cum
Astio *utrum* — *an* interpretari debeat, praeser-
tim perpensis, quae antecedunt. Eadem ratione
Euthydem. p. 291. E. Socrates interrogat, quod
opus ars regia efficiat, tamquam statuens, eam
aliquod opus efficere, subiicitque aliam interro-
gationem, qua tollit, quod modo statuit: Φέρε·
πάντων ἄρχουσα ἡ βασιλικὴ τέχνη τί ἡμῖν ἀπεργάζεται
ἔργον; ἢ οὐδέν; Cui loco simillimum reddemus
illum, quem expedire studemus, ita interpungendo:
σκοπεῖ οὖν αὐτόθεν· πρὸς ποτέρους διαλέγει; ἢ
οὐ (sc. διαλέγει) πρὸς οὐδετέρους, ἀλλὰ — ἔνασθαι;
Ita Socrates proponit duas interrogationes, alte-
ram ab altera separatam, unde eligit Glaucō.
Pari modo legitur VIII. p. 552. B: τοδε δὲ ἄδρει·
ἄρα ὅτε πλούσιος ἂν ἀνῆλθικεν ὁ τοιοῦτος, μᾶλλον
τε τότε ἢν ὄφελος τῇ πόλει εἰς ἃ νῦν δὴ ἐλέγουμεν;
ἢ ἔδοκει μὲν τῶν ἀρχόντων εἶναι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ
οὔτε ἄρχων οὔτε ὑπὸ κτήτος ἦν αὐτῆς, ἀλλὰ τῶν ἐτοι-
μων ἀναλωτῆς; Οὕτως, ἔφη· ἔδοκει, ἦν δὲ οὐδὲν
ἄλλο, ἢ ἀναλωτῆς.

Secundum hos locos simul corrigendum vi-
detur X. p. 603. E: Νῦν δὲ γε τότε ἐπισκεψόμε.

Ἰα· πότερον οὐδὲν ἀχθέσεται (ἀνὴρ ἐπεικὴς), ἢ τοῦ· το μὲν ἀδύνατον, μετριάσει δὲ πως πρὸς λύπην; Οὕτω μᾶλλον, ἔφη, τό γε ἀληθές. Vulgo ἐπισκεψάμεθα, πότερον — λύπην. quae interpunctio minus accommodata est Glauconis responso. Pro τῷδε Schneiderus cum Stallbaumio secundum plures codd. edidit τόδ'. Praestantissimi tamen libri habent τῷδε, et in re ancipiti hi sunt sequendi.

Lib. X. p. 602. A.

Vidd. annot. ad VII. p. 537 sq.

Lib. X. p. 602. E.

* Ἀρ' οὖν οὐ τὸ μετρεῖν καὶ ἀριθμεῖν καὶ ἰστάναι βοηθῆσαι χαρίεσται πρὸς αὐτὰ (i. e. adversus deceptiones) ἐφάνησαν, ὥστε μὴ ἄρχειν ἐν ἡμῖν τὸ Φαινόμενον μείζον ἢ ἑλαττον ἢ πλέον ἢ βαρύτερον, ἀλλὰ τὸ λογισάμενον καὶ μετρήσαν ἢ καὶ στήσαν; Πῶς γὰρ οὐ; Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε τοῦ λογιστικοῦ ἂν εἴη τοῦ ἐν ψυχῇ ἔργον. Τούτου γὰρ οὖν. Τοῦτω δὲ πολλάκις μετρήσαντι καὶ σημαίνοντι μείζω ἅττα εἶναι ἢ ἑλάττω ἕτερα ἑτέρων ἢ ἴσα τὰναντία φαίνεται ἅμα περὶ ταῦτά. Ναι.

Τούτω δὲ πολλάκις etc. Astius, dativos ex φαίνεται pendere statuens, ita interpretatur, ut non licere ostendit Schleiermacherus, qui Τούτω, cuius loco pauci libri deteriores offerunt τοῦτο, mutavit in Τῷ, probante Stallbaumio. Sed sufficit vulgata. Ficinus ita vertit: *Hoc autem saepenumero metiente indicanteque majora esse nonnulla vel minora aliis alia, vel aequalia, contraria simul circa eadem haec*

nobis apparent. Quam interpretationem ferri posse dicit Schneiderus, si eximatur *haec nobis* et pro *metiente* ponatur *menso*. Ac sane hunc locum non attigissem, si in ista interpretatione acquievisset vir doctissimus, et non tamquam vera haec proposuisset: „τούτω (sc. τῇ λογιστικῇ) ut σημαίνοντι dativus est instrumenti seu adminiculi, quo quis metitur, pendetque e μετρήσαντι (sc. ἀνθρώπῳ) ut hoc ipsum e πολλάκις φαίνεται, hoc sensu: *huius autem partis ope saepenumero mensa alicui, quum illa (pars) maiora quaedam vel minora vel paria esse significat, contraria simul de iisdem videntur.*“ Quae explicandi ratio contortior est, quam ut vera videri possit, et vere eam falsam esse arguit insertum καὶ post μετρήσαντι, quod Schneiderus neglexit. Posita distinctione post πολλάκις et post ἴσα magis perspicua fiet sententia, quae procul dubio haec est: *Hoc autem saepenumero, quum mensum est et maiora quaedam esse significat vel minora alia aliis vel paria, contraria simul apparent de rebus iisdem.* Nam primum quidem manifesto ille dicit, metiri rationis esse officium: τοῦτό γε (τὸ μετρεῖν καὶ ἀριθμεῖν καὶ ἰστάναι) τοῦ λογιστικοῦ ἂν εἴη τοῦ ἐν ψυχῇ ἔργον. Ut aptissima sit haec interpretatio antecedentibus. Tum autem in sequentibus quoque rationem et alteram animi partem, quibus inter se dissidentibus contraria de iisdem rebus apparent, illam tamquam metientem scriptor repraesentat, hanc tamquam non utentem mensura: Οὐκοῦν ἔφαμεν τῷ αὐτῷ (eadem animi facultate) ἅμα περὶ ταῦτά ἐναντία δοξάζειν ἀδύνατον εἶναι; Καὶ ὁρῶς γ' ἔφαμεν.

Τὸ παρὰ τὰ μέτρα ἄρα δοξάζον τῆς ψυχῆς τῇ κατὰ τὰ μέτρα οὐκ ἂν εἴη ταῦτόν. Οὐ γὰρ οὖν. Ἀλλὰ μὴν τὸ μέτρω γε καὶ λογισμῷ πιστεῦον βέλτιστον ἂν εἴη τῆς ψυχῆς. Τί μὴν; Τὸ ἄρα τούτῳ ἐναντιούμενον τῶν Φαύλων ἂν τι εἴη ἐν ἡμῖν. Omnino vero hoc dicit scriptor, si, quas concepimus de rebus opiniones minus utentes ratione, eas adhibita ratione examinemus, saepe contraria nobis apparere, atque ante optimati sumus de rebus iisdem.

Lib. X. p. 603. E.

Vidd. annot. ad VII. p. 527 sq.

Lib. X. p. 615. B.

Scribitur de remunerationibus apud inferos: — ἵνα δεκαπλάσιον τὸ ἔκτισμα τοῦ ἀδικήματος ἐκτίνοιεν, καὶ οἷον εἴ τις πολλῶν θανάτων ἦσαν αἴτιος, ἢ πόλεις προδόντες ἢ στρατόπεδα, καὶ εἰς δουλείας ἐμβαβληκότες ἢ τινος ἄλλης κακουχίας μεταίτιοι, πάντων τούτων δεκαπλάσιος ἀλγυθόνας ὑπὲρ ἑκάστου κομίσαιντο, καὶ αὖ εἴ τις εὐεργεσίας εὐεργετηκότες καὶ δίκαιοι καὶ ὅσοι γεγονότες εἴεν, κατὰ ταῦτα τὴν ἀξίαν κομίζοιντο.

Supervacaneum hic videtur pronomen τινάς; et aegre caremus τινές post καὶ αὖ εἰ, quum scelerati, ante commemorati, non iidem sint cum iustis et piis, quorum post mentio fit. Quare magnopere dubito, an scribendum sit καὶ αὖ εἴ τις εὐεργεσίας. Quam facile ante εὐεργεσίας mutari potuerit τινές in τινας, praesertim in loco difficiliore, nemo videre nequit. Sic etiam III.

p. 407. C. pro κεφαλῆς τινάς in optimos Par. A. Ven. C. nonnullosque alios codd. irrepsit κεφαλῆς τινος, licet αὖ διωστάσεις καὶ ἰλίγγους subsequatur.

THESES CONTROVERSAE.

- I. Philologiae obtrectatores non norunt philologiam.
- II. Non ex omni parte verum est Ruhnkenii iudicium: „tanto quemque meliorem esse Latinarum literarum magistrum, quanto meliorem Graecarum, et tanto meliorem Graecarum, quanto meliorem Latinarum.“
- III. Latinitatem minus discas ex Cicerone, quam ex Plauto Terentioque ac reliquis scriptoribus antiquioribus.
- IV. Multum profuerunt artibus litterisque Persae atque Turcae.
- V. Pacuvius, quantum scimus, non scripsit comoedias.

- VI. Temere tributum est Plauto agnomen Asirio vel Asino.
- VII. Genuinus est Euthydemus dialogus Platonicus.
- VIII. Terent. Adelph. V. 3. 26 sqq. corrigendum videtur:
Conserva, quaere, parce,
fac quam plurimum
Illis relinquo: gloriam
tene istanc tibi:
Mea, quae praeter spem
evenere, utantur sine.
- IX. Archaeologia est vera pars philologiae.
- X. Quidquid facis, tibi facis.
- XI. Ex sola voluntate aestimandus est homo.
- XII. Futurum est, ut montes, qui sunt in hac terra, evanescant.
-